Nr. 43.

Warszawa

$\frac{14}{26}$ paździer. 1867 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy Świat Nr. 28.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Powszechne jest mniemanie, że tak długo męcząca Europę niepewność wkrótce ustanie, że zbliża się chwila stanowcza, kiedy kwestja: pokój czy wojna? na tę lub ową stronę rozstrzygniętą zostanie. Wszyscy obecnie oglądają się na Paryż; tam leży zagadka sfinxa; tam się zjeżdżają cesarz austriacki z Beustem, król bawarski i nowy poseł angielski lord Lyons z nowemi instrukcjami. Narady muszą być ważne, bo chwila jest nagląca: Włochy wrą złorzecząc konwencji wrześniowéj; węzeł wschodni czeka na rozwiązanie lub rozcięcie; a w saméj Francji widoczne jest rozczarowanie: niepowodzenia polityki francuskiéj, zastój w przemyśle i handlu, przy chybionych zbiorach zboża, wina i jedwabiu,— wszystko to źle usposabia umysły. Wie o tém Napoleon, wiedzą też pp. Rouher i Lavalette, i zapewne przygotowali stosowny program. Czy tylko działanie wymierzone będzie głównie na zewnątrz czy na sprawy wewnętrzne,— dotąd niewiadomo. Po zamknięciu wystawy, niezawodnie polityka zacznie bawić, a może i na serjo zajmować Francuzów. Ostateczne jednak wystąpienie z programem może być odłożone do 19 listopada, dnia otwarcia posiedzenia Izby prawodawczéj. Popłoch w Paryżu, sprawiony obawą interwencji w Rzymie, a w Wiedniu pogłoską o dymisji Beust'a, z powodu kwestji konkordatu, trwał nie długo: obie te katastrofy nie nastąpiły, i skończyło się na giełdowéj grze spekulacji, po większéj części omylonéj.

Operacja finansowa włoska musiała być nateraz zaniechana; nie czas myśléć o wypuszczeniu obligów i sprzedaży dóbr. Zresztą razem z planem finansowym ustąpił i Rattazzi, a Cialdini objął prezydencję razem z wydziałami wojny i spraw zagranicznych. Wygląda to bardzo wojowniczo. Pytanie teraz, jak sobie skarb włoski poradzi w obec zwyczajnych i zwiększonych potrzeb? Mówią o zapasie renty z czasów ministerstwa Scialoja, za którą nabyte w Paryżu lub Londynie złoto oddane będzie bankowi narodowemu, a ten, na mocy prawa o kursie przymusowym, potroi tę sumę w emisji.

Bank angielski jest w zupełnym zastoju: doradzają mu dalsze obniżenie skupu, — co już byłoby bezprzykładne.

Na giełdzie warszawskiéj w tygodniu upłynionym żadna nie zaszła zmiana: toż samo zaniedbanie kolei żelaznych, ten sam brak ruchu w ogóle. Wexlowe mienne cokolwiek zniżone.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 18—24 października.

		Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 18 paźdz.	Sobota 19	Poniedz. 21	Wtorek 22	Środa 23	Czwar. 24	Stosunek do równi na 100
				CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU						
				R u b l e						
1. Papiery publiczne.										
a) Rządowe.										
Polskie.	Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500)	4	100	72	.	.	.	.	.	72
	Bilety Skarbu Kr. Pol.	4,32	100	.	.	.	.	.	.	.
	Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	101	.	.	.	.	.	134 2/3
	Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup	5	45	50,50	.	.	.	.	.	112 1/2
	„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	26,50	.	.	.	.	.	88 1/3
		5	30	32	.	.	.	.	.	106 2/3
	Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	52	.	.	.	.	.	52
	Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	56,17	56,17	56	55,83	55,83 1/2	55,83	55 1/6
	kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,60	.
Ruskie.	5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	.	*69,50	*69 1/2
	6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
	Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	114	114,25	114	114	.	113,50	113 1/2
	„ „ z 1866 r.	5	.	107	107,50	107,50	.	.	107	107
	Metaliki (300) lutowe	4	100	.	.	.	.	.	*100,50	*100 1/2
	Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	.	.	.	.	.	.
	Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	76,75	.	.	.	.	.	76 3/4
b) Towarzystw i Spółek.										
Polskie.	Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	78,50	78,50	78,33	78,33	78,33	78,33	78 1/2
	„ „ „ ser. 2	4	100	67,75	.	68,33	68,17	68	.	68
	„ kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,35 5/9	.
	Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	.	.	.	.
	„ „ W-B. (100. 150)	4	100	52	.	52,25	52,67	52,67	52,75	52 3/4
	„ „ Teresp. (100)	5	100	.	.	.	.	80	.	80
	„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	*80	*80
Rus.	Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	*111,50	.	.	.	.	.	*89 1/5
	Obligacje „ „	4 1/2	100	.	.	.	.	.	.	.
2. Wexle.										
	Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,857	107,25	107,25	106,35	106,20	106,20	106,35	114 1/2
	Gdańsk (100) „	.	92,857	107,02 1/2	107,10	106,05	106,05	106,05	106,20	114 1/3
	Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	162,90	.	.	.	.	115 2/3
	Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	7,34	7,30	.	.	.	115 4/5
	Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	.	.	87,22 1/2	.	.	115 9/10
	Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	.	*87,75	*94 1/2
	Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	99	.	.	.	.	99
3. Monety.										
	Półimperjał	.	5,15	5,98	.	.	.	5,98	.	116 1/8
	Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
	Dukat holenderski	.	3	3,42 1/2	.	.	.	3,42 1/2	.	114
	Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
	Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	1,08 1/3	.	116 6/7
	Gulden austrjacki (papierowy)	.	0,62.906	.	.	.	.	0,59 1/2	.	94 3/5

STOPA SKUPU:	Warszawa	Petersburg	Londyn	Paryż	Wiedeń	Berlin	Frankfurt	Amsterd.
bankowa:	6%	8 (10)	2	2 1/2	4	4	2 1/2	2 1/2
giełdowa:	—	8 1/2 (9 1/2)	1 (1 1/2)	2 1/4	4	2 3/4	1 3/4 (2)	2 1/2

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	wd. 15 paździer.	w ciągu tygod. przyb. (+) ub. (—)	w d. 22 paździer.
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.998.296, 28½	+ 280.251, 92 — 313.856, 85½	1.964.691, 35
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi. .	174.423, 59½	+ 37.787, 17 — 37.084, 96	175.125, 80½
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Włocł.	111.545, 65	+ 10.000, . — 16.830, .	104.715, 65
„ zagranicznych	67.649, 70	+ 27.369, 81 — 5.941, 33½	89.078, 17½
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	1.007.965, 52	+ 22.053, 64 — 31.465, 64	998.553, 52
3. „ na zast. towarów (a) wełny .	475.319, 02	+ 7.932, 42 — 11.852, 42	471.399, 02
3. „ na zast. towarów (b) in. tow.	221.187, 24½	+ 2.121, 64½ — 6.293, 99½	217.014, 89½
4. „ „ kosztowności	659.346, 99	+ 4.574, 77½ — 1.365, 56	662.556, 20½
5. Otwarte kredyta......	5.840.036, .	+ 509.161, 48 — 581.542, 07½	5.767.655, 40½
6. Kasa: Monety srebrne	2.667.277, 59½	— 535, 20¾	2.666.742, 38¾
6. Kasa: „ złote	20.094, 80	.	20.094, 80
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	410.220, .	+ 6.800, .	417.020, .
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	932.345, .	+ 95.140, .	1.027.485, .
Łącznie (6)	4.029.937, 39½	+ 101.404, 79¼	4.131.342, 18¾

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 10/11 października 1867 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski
	f r a n k ó w	
Fundusz metaliczny	905.826332	602.725850
Portfel	503.235655	429.104925 (łącznie z następną pozycją)
Zaliczenia na złoto i rozm.	90.343292	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	85.186700	322.371800
Dług skarbu i inne wart..	157.377198	375.000000
	1.741.969177	1.729.202575

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n k ó w	
Bilety w obiegu	1.143.345675	613.175875
Przekazy z term. kilkod.	32.194875	13.820650
Rachunki bieżące prywatne	309.602221	457.570000
Rachunki bieżące skarbowe	24.029455	188.936050
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000 (łącznie z następną pozycją)
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	
Inne bierniki	43.252175	91.875000
	1.741.969177	1.729.202575

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Wniosek o wolności bankowéj i zniesieniu przywileju emisji banku francuskiego.** Rada główna departamentu *Hérault* pod prezydencją M. Chevalier'a, uchwaliła wniosek za wolnością emisji bankowéj, wyliczając niedogodności monopolu banku francuskiego. Oto jest text wniosku:

„Zważywszy:

„Że pomimo usługi jakie bank francuski oddaje handlowi, w zakresie statutem jemu zakreślonym, dowiedzioną jest jednak rzeczą, zwłaszcza przez toczące się od lat trzech śledztwo, że instytucja ta nie wystarcza wszelkim potrzebom handlu i wymaganiom czasu;

„że aby się o téj prawdzie przekonać, dość jest porównać liczbę filij banku francuskiego, z liczbą podobnych instytucij w innych krajach: tak Szkocja, na nie całe 3 miljony ludności, ma 600 banków, głównych i pomocniczych, kiedy Francja, na 37 miljonów ludności, liczy zaledwie 60 filij bankowych;

„że w samym departamencie Hérault znajduje się 7 lub 8 miejscowości, pozbawionych instytucij kredytowych, któreby je miały w pewnych krajach obcych, stosownie do ich ludności i obrotu interesów;

„że taka niższość pod względem instytucij kredytowych wpływa szkodliwie na rozwój przemysłu francuskiego i utrudnia spółzawodnictwo z przemysłem innych krajów;

„że statut banku nie dopuszcza pewnych ulepszeń uznanych za konieczne;

„że unieruchomienie większéj części kapitału zakładowego banku w rentach, zagraża mu niemocą w razach przesileń, kiedy właśnie handel najwięcéj potrzebuje jego pomocy;

że przy dzisiejszym ustroju banku francuskiego, ważna funkcja zaliczeń na papiery publiczne jest sparaliżowana, gdyż ją bank niechętnie wykonywa;

„że próżno głos publiczny domaga się rozszerzenia i ułatwienia kredytu, oraz udzielania rachunków bieżących procentowych, pożądanych zwłaszcza w interesie podniesienia rolnictwa narodowego,— jak tego mamy uderzające przykłady, a szczególnie na Szkocji, gdzie banki bez narażenia dają kredyta otwarte za poręczeniem;

„że służące bankowi i niekiedy szeroko używane prawo nieograniczonego podnoszenia stopy skupu, sprowadza zamęt w interesach, a w następstwie i przesilenia handlowe;

„że trudno zaprzeczyć nienormalności takiego stanu rzeczy, kiedy zyski banku rosną w miarę zwiększania się trudności handlu;

„że jedynym środkiem uniknienia przytoczonych niedogodności i niebespieczeństw, jak również osiągnięcia wspomnionych korzyści, jest spółzawód (konkurencja) zakładów kredytowych z wolną emisją biletów płatnych na okaziciela;

„że zasada jedności bankowéj nie opiera się ani na teorji, ani na doświadczeniu, - a co do Francji, nie polega na żadném prawie pisaném; że wreszcie wyłączność emisji bankowéj rościąga się tylko do gmin, w których znajdują się jego filje;

„że nadzwyczaj ważną jest rzeczą, ażeby w różnych częściach kraju powstawały instytucje kredytowe właściwe miejscowości, i że prawo emisji jest warunkiem powodzenia takich instytucij.

„Z tych powodów, Rada główna wnosi, ażeby prawo emisji biletów na okaziciela, czyli biletów bankowych, przestało być *de facto* przywilejem wyłącznym banku francuskiego, ale służyło każdemu bankowi wolnemu pod warunkiem rękojmji prawem ogólném zastrzeżonéj."

(*Journal des Economistes*—septembre 1867).

— Moneta. W dopełnieniu wiadomości zamieszczonych w N-ch 41 i 42 o mennictwie główniejszych państw europejskich, podajemy tu ze „*Statistical abstract*" wykaz urzędowy mennictwa (coinage) w Anglji za 15 lat 18⁵¹/₆₅.

	Moneta wybita			
	złota	*srebrna*	*miedziana*	*razem*
	sterlingów			
w roku 1851	4.440411	87868	3584	=4.491863
1852.......	8.742270	189596	4312	8.936178
1853.......	11.952391	701544	10190	12.664125
1854.......	4.152183	140480	61538	4.354201
1855.......	9.008663	195510	41091	9.245264
1856.......	6.002114	462528	11418	6.476060
1857.......	4.859860	373230	6720	5.239810
1858.......	1.231023	445896	13440	1.690359
1859.......	2.649509	647064	8512	3.305085
1860.......	3.121709	218403	37990	3.378102
1861.......	8.190170	209484	273578	8.673232
1862.......	7.836413	148518	352800	8.337731
1863.......	6.997212	161172	151648	7.310032
1864.......	9 535597	535194	18069	10.088860
1865.......	2.367614	501732	57493	2.926839
Razem w 15 lat 18⁵¹/₆₅ *f. ster.*	91.047139	5.018219	1.052383	=97.117741
czyli *franków*	2.276,²/milj.	125,⁵/m.	26,³/m.	= 2.428/m.
Stosunek %.	93,⁷⁵ %	5,¹⁷ %	1,⁰⁸ %	= 100

W dwóch okresach 185²/₆ i 186¹/₄, widzimy cyfry monety złotéj znakomicie podwyższone. Objaśnia się to, co do pierwszego okresu, największym przypływem złota z Nowego świata, a co do drugiego, potrzebą gotowizny wywołaną wojną amerykańską.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.